

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko posloplje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanja uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/10 strani K 5, za 1/32 strani K 2'50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 50.

V Ptuj v nedeljo dne 15. decembra 1912.

XIII. letnik.

Balkanska vojna, Srbija in Avstro-Ogrska.

Mirovna pogajanja. — Skutari se ne poda. — Srbske krivice in grozovitosti. — Rusija noče vojne? — Mednarodna konferenca. — Srbski veleizdajski hujskači na Ogrskem. — Položaj nespremenjeno resen.

Ptuj, 12. decembra.

V kratkem pričnejo v Londonu mirovna pogajanja med Turčijo in balkanskimi narodi. Gotovo, je, da bode Turčiji v Evropi več ostalo, nego se je to najprve mislilo. Zlasti trdnjave Adrianopol in Skutari; posadka zadnje trdnjave sploh nadaljuje uspešno boj. Težja bodo potem pogajanja med balkanskimi narodi samimi zaradi mej; kajti srbsko-bulgarsko-grška nasprotja so večja nego je bilo na prvi pogled videti. Naj izpadejo ta pogajanja že kakorkoli, gotovo je, da se mora Albaniji popolna samostojnost zajamčiti. To je zahteva trozveze. Srbija se bode morala podati in tudi od svoje zahteve po jadranskem pristanu odnehati. To je nespremenljiva volja naše monarhije in cele trozveze. A Srbija bode morala tudi dati garancije, da hoče odslej kot mirna sosedinja Avstrije živeti. Istotako bode morala dati popolno zadoščenje zaradi postopanja z avstrijskimi konzuli. . . . V splošnem se lahko reče, da je položaj nespremenjeno resen, da se ni poslabšal, pa tudi ne izboljšal. Ta negotovost pa ima za našo državo velika nanske gospodarske škode. Zato bi bil pač skrajni čas, da bi na Dunaju storili proti Srbiji odločilne energične korake, da se stvar na eni ali drugi način reši. Prebivalstva se zaradi počasnosti diplomacije ne sme izstradati! Upati je tedaj, da se v par dneh stvar temeljito zasukne in končno reši. Ljudstvu pa se ni treba vznemirjati. Kajti to je gotovo, da je Avstro-Ogrska za vse slučaje pripravljena.

(Glej zadnje telegrame na strani 6).

Mirovna pogajanja.

Zastopniki balkanskih držav in Turčije so se že podali v London, da pričnejo z mirovnim pogajanjem. Sodi se, da bodejo ta pogajanja tekom enega tedna uspešno končana. Težave so sicer velike, kajti Turčija se opira na dejstvo, da so balkanske države vsled vojne opešane, medtem ko dobiva Turčija še vedno novih rezerv iz Azije. Naglaša se, da Turčija pod nobenim pogojem noče odstopiti od doslej nepremaganih trdnjav Adrianopol in Skutari.

Mednarodna konferenca.

V Londonu se prične te dni konferenca poslanikov evropskih velevlav. Ta konferenca (Reunion) sicer ne bode sprejela nikakoršnih

sklepov, temveč ima le namen, razbistriti pojme in olajšati delo diplomatov. O zadevah, ki se neposredno tičejo avstro-ogrsko-srbskega spora, torej zlasti o srbskem pristanu v Adriji, se na konferenci sploh ne bode razpravljalo.

Skutari.

Glasom zadnjih poročil se Črnogorcem pred trdnjavo Skutari izredno slabo godi. Turški zapovednik trdnjave doslej ni hotel vzeti sklenjenega premirja na znanje in nadaljnje boj z vso hrabrostjo. Vsak dan napravijo Turki izpade in prizadevajo Črnogorcem hude izgube. Kralj Nikita je ves obupan.

Srbske grozovitosti.

„Daily Telegraph“ naznanja, da bode v kratkem objavil posameznosti o zverinskem divjaštvu, s katerim so krščanski (?) vojaki neoboroženo prebivalstvo klali. Te grozovitosti mečejo črni madež na slavo balkanskih kristjanov.

Srbom drugače prijazni listi naznanijo, da so Srbi pod generalom Jankovičem v notranjem Albanije tako zverinsko postopali, da se tega niti popisati ne more. Srbi hočejo ednostavno z nožem Albance iz sveta spraviti; zato koljejo otroke in ženske. Celo žive Albance pokopavajo. Srbska vlada je obljubila, da bode zločince kaznovala. Ali od kraljemorilcev ni človeškega čuta pričakovati.

Rumunska.

Kralj Karol rumunski imel je te dni prestoni govor, v katerem je sicer omenil globoko miroljubnost Rumunske, obenem pa le naglašal pripravljenost rumunske armade. Govor je napravil zlasti v Bulgariji velik vtis. Rumunska hoče na vsak način pri spremembi balkanskih razmer svoje interese varovati. V ostalem je njena prijateljska zveza z Avstro-Ogrsko neomajena.

Ruski glasovi.

Oficielno prihajajo iz Rusije kakor vedno pomirovalne vesti. Pravijo, da bode Rusija sicer srbske zahteve glede pristana v Adriji podpirala, da pa se zaradi njih ne bode spuščala v boj z orožjem. Tem vestem nasprotno je dejstvo, da z bira Rusija ob naših mejah velike množine vojaštva, da dobiva t. zv. „vojna stanka“ v Rusiji več vpliva, da se vsak dan v Galiciji celo vrsto spijonev vlovi, da ruski agenti v sosednih avstrijskih krajih pripravljajo ustajo itd. Sploh se da vsa srbska predrznost razumeti edino tedaj, ako se računa z rusko pomočjo Srbom. V par dneh bode morala Rusija barvo priznati, tako da bode vsaj splošna napečnost ponehala.

Rusi proti Avstriji.

V Petersburgu so se vršile velike demonstracije proti Avstro-Ogrski. Ruski poslanec Bobrinski je izjavil: Mi moramo našim srbskim bratom pomagati, da jih rešimo avstrijskega jarma!

Srbska gonja proti Avstriji.

„Reichspost“ poroča iz Semlina: Srbski listi napadajo Avstro-Ogrsko jako ojestro, češ da se za vojno pripravljajo. Po vsej Srbiji se v cerkvah in na brezštevilnih shodih od strani velesrbskih agitatorjev na vojno proti Avstro-Ogrski hujska.

Tudi iz drugih virov se poroča, da je sklicala Srbija vse, kar zamore orožje nositi, pod zastavo in da zbira svoje vojaštvo na severni meji.

Srbski duhovnik.

V Oecsanadu (Ogrsko) so zaprli duhovnika Dušana Zumarovič, ki je nabiral med prebivalstvom denarje za srbsko armado. Doslej nabrani denar so orožniki konfiscirali.

Srbska hujskarija na južnem Ogrskem.

O tej stvari prinesel je „Grazer Tagblatt“ iz Pancove zanimivo poročilo, kateremu posnemamo sledeče misli: Zmage balkanskih držav so na Ogrskem živče Srbe kar zmešale (kakor naše slovenske liste! op. ur.) in jih v nevarni položaj spravile. Južno-ogrski Srbi si stojijo gospodarsko jako dobro; vkljub temu poslušajo nauke, ki jih razširjajo dobro plačani srbski agenti. Južno-ogrski Srbi so v naravnost revolucijskem gibanju in oblast bi morala kmalu kaj odločnega storiti. Srbska pravoslavna duhovščina je glavna nositeljica protiaustrijske gonje in tega tudi ne skriva. V kavarni Kontilovič v Pancovi rekel je neki srbski duhovnik pred vsemi gosti: „Kmalu bodejo Srbi primarširali in „Švabé“ ter Ogre ravno tako poklali, kakor so poklali Albance v Prizrendu.“ Tega popa so zaradi veleizdaje zaprli. — V Neusatzu so zaprli bogataše Brejkoviča in Spajloviča zaradi veleizdaje in vohunstva. — V Mokrinu se je nabilo plakate, na katerih se je reklo, da je kralj Peter Ogrsko podjarmil in da se prebivalcine smejo več avstrijski oblasti pokoriti. Ljudje so to verjeli in orožniki šele so morali red napraviti. Komaj pa so orožniki odšli, nabili so hujskači zopet plakate. Oblast je morala vojake poklicati, ki zdaj tam na troške prebivalstva bivajo. Ednaki slučajji so se zgodili tudi v Modos-Ellemerju in Antalfalvi. V

Török-Kaniži napadli so nahujskani Srbi grad bivšega ogrskega ministra barona Talliana in se jih je zamoglo le s puškami pregnati. Srbi divjajo z nožem in vsak dan se zgodijo umori. Za Srbe se nabira denar in življenska sredstva. Javna poslopja so ojstro zastražena. Od Pancevo do Orsove je več kot 2000 orožnikov. Pri občini Bavanište so opazili srbske špijone, ki so z zastavami onkraj Donavi ležeči srbski trdnjavi signale delali. V Maria-Teresioplju so zaradi veleizdaje več Srbov zaprli. V Szomboru so nastali nemiri, ker se je 30 ruskih oficirjev skozi mesto peljalo. Tako sega srbofilska hujskarija čez meje v našo monarhijo. Upajmo, da naša oblast ne bode ničesar zamudila in da bode vsako državi nevarno gibanje v kali zadržala!

Angleži o Srbih.

Znameniti angleški pisatelj Scotus Vitor se je vedno na temelju dolgih študij potegaval za Jugoslovane. Pred kratkim pa je objavil v listu „Contemporary Review“ zanimivi članek o razmerju med Avstro-Ogrsko in Jugoslovani. Ta pisatelj dokazuje najprve notranja nasprotja srbskih zahtev po albanskem pristanu in pravi: Srbija je vedno polna političnih fantazij. A moti se, ako misli, da nova srbska politika ne bode izzivala intervencijo Avstro-Ogrske ter Italije. Na novi uredbi balkanskih razmer ni nobena velevlast tako interesirana kakor Avstrija. Srbija šteje, ako se priračuni tudi njene nove pridobitve, komaj 3 $\frac{1}{2}$ milijonev Srbov, skupno prebivalstvo Črnogore pa šteje le 300 000 glav. Na drugi strani, v Avstro-Ogrski pa stoji 2 milijona Srbov, nadalje 3 milijoni Hrvatov in 1 $\frac{1}{2}$ milijona Slovencev. Ako dodamo temu še 650.000 v Bozni živečih mohamelanskih Srbov, potem najdemo, da šteje monarhija 7.200.000 Jugoslovancev, ki stanujejo na ravno dvakrat takoveliki zemlji, kakor sta Srbija in Črna gora skupaj. Iz tega je razvidno, koliko pomena bi imela nova velika Srbija proti naši državi. — Angleški pisatelj, o katerem je znano, da je naravnost zaljubljen v Srbe, pravi nadalje: Ako je Srbija modra, bode Avstriji v bogala. Naravna trgovinska pot Srbije proti vzhodu bi bila železnica Zsice čez Vardiste v vzhodni Bozni; od zadnjega kraja pelje itak železnica čez Serajevo k dalmatinskemu obrežju. Pristan v Gravozi je neprimerno vrednejši od Durazza ali Medue. Celo Metkovič je več vreden. Ako se izgotovi železnico Bugojno-Arzano, ima Srbija neposredno zvezo s krasnim pristanom Split, katerega je vstvarila natura za glavni kraj Dalmacije in sosednih dežel. Avstrija je Srbom v gospodarskem oziru vse ponudila. Ako bi Srbi to odklonili, bi obenem dokazali, da so njih zahteve ob Adriji zgolj politične in da jih pospešujejo oni belgradski fanatiki, ki upajo tudi na pridobitev Bozne, Dalmacije ter Hrvatske. — Kakor rečeno je ta odlični angleški pisatelj gorki prijatelj Jugoslovancev. In v kljub temu nasprotuje pretiranim in ošabnim zahtevam srbskih kujskačev, ki so zmage pijani in ki vsled podpihanja Rusije v svojem besnem sovraštvu proti Avstro-Ogrski ne poznajo mej. Slovenski listi, ki so svoj čas ravno tega angleškega pisatelja tako hvalili, — molčijo zdaj. Vsak srbski agent jim je več vreden nego možje jasne glave in poštene volje!

Otvoritev prodajalne.

Usojam si cenj. prebivalstva okolice Ptuja naznaniti, da sem otvoril

v Ptuju, Färbergasse 11

prodajalno za la šivalne stroje, kolesa, motorje, godbene automate in vse k ktemu spadajoče predmete, ter delavnico za popravila za šivalne stroje in kolesa, za napravo domačih telegrafov in vseh v stroko spadajočih del.

Vsled dolgoletne prakse v tej stroki in dela v prodajalni moje matere sem v položaju, vsem zahtevam najsolidnejše odgovarjati. Postrežba rešna, cene nizke.

Z velespoštovanjem

1072

VALERIAN SPRUSCHINA, mehanik, Ptuj, Färbergasse 11.

Neomejeno

zaupanje

vživajo in zaslužijo

MAGGIJEVE kocke

(gotova goveja juha)

 5 vinarjev,

kér so z največjo skrbnostjo narejene. V kakovosti so

najboljše!

Pazi naj se na ime MAGGI in na

varstveno znamko križevo zvedo.

Kje so veleizdajalci?

Slovenska prvaška politika doživela je v zadnjem času grozoviti poraz; ravno tako klerikalna, kakor narodnjaška politika. Naravnost polom so doživeli ti gospodje, naravnost politični bankerot morajo napovedati. Čez dejstva, ki so danes vsemu svetu jasna, ne pomaga nobena psovka, pa če je še tako odurna ali nizkotna. In zato se slovenski voditelji zamán trudijo, z besnim krikom rešiti, kar bi bilo zanje še mogoče rešiti. Zamán je njih otročje počenjanje, s katerim skušajo zdaj svoje lastne grehe drugim očitati. Celó njih farizejsko prilozovanje jim ne more in ne bode koristilo. Hoteli so s svojo glavo trdi zid avstrijskega in štajerskega mišljenja predreti, pa so si le lastno glavo razbili.

Kakor črv pod kmetskim škornjem se zvijajo zdaj prvaki in njih zanikrni listi, ker smo jih v vsej javnosti razkrinkali in ker so jih zdaj tudi na Dunaju izpoznali. Dolžijo nas po zakonitih shodih in v brezpomembnih listih obrekovanja, ker smo pojasnili brezobzirno njih protiaustrijsko, srbofilsko in rusofilsko stremljenje.

Mi pa ponavljamo in bodemo to tudi dokazali, da je slovenska politika zašla v veleizdajalsko smer. Zdaj, ko kaže svetovni položaj, da je Evropa za avstro-ogrsko stališče, da se brzkone niti Rusija ne bode upala napasti našo monarhijo, da je Srbija osamljena in bode morala pod vsakim pogojem odnehati, da se torej sanje o „jugoslovanski državi“ ne bodejo tako kmalu na razvalinah Avstrije uresničile, — zdaj so slovenski prvaki seveda izpoznali svoje neume napake, zdaj so se sami svojih misli vstrašili in hočejo vse vtajiti, hočejo celo nakrat do kosti črno-rumeni patrioti postati. Pa ne grè!

Dokazi so preočiti, prejasni! Našteti hočemo za danes le nekaj teh dokazov, ali nadaljevali bodemo to vrsto.

Kar se „narodnjakov“ ali „liberalcev“ ali kakor se že imenujejo, tiče, je njih stališče itak znano. Že pred štirimi leti, ko je kričava Srbija kakor letos obljajala našo monarhijo, so pokazali ti možakarji javno, da bije v njih prsah srbsko in ne avstrijsko srce. Dokaz temu dejstva, ki jih lahko vsakdo vidi in čuje. Zato tudi cesar ni hotel potrditi izvolitev bivšega ljubljanskega župana Ivana Hribar, zato je bil ljubljanski občinski svet razpuščen. Vsi se še spominjamo, kaj se je takrat v Ljubljani godilo. Od srbske vlade vstvarjeni slovenski dnevnik „Jutro“ je takrat pisal, da je avstrijska zastava znamenje sužnosti Slovencev. Po ulicah je nahujskana druhal klicala „živio Srbija.“ Iz izložbenega okna so vrgli sliko našega cesarja in jo nadomestili s sliko srbskega princa Jurčka. Cesarsko zastavo so v Ljubljani zažgali in na cesarjev spomenik se je postavilo nočno posodo...

Šele z najstrožjimi odredbami je oblast to nesramno počenjanje vstavila.

Ali je to veleizdajstvo ali ne? Bilo je pred štirimi leti! In zdaj? Komaj se je pričela vojna na Balkanu, ko so že prvaki listi v isto besnost padli. Navdušenje za Srbe je naravnost vse meje prekoračilo. Za slovenske liste je bilo avstrijsko stališče vedno napačno in obsojno vredno, srbsko stališče pa vedno pravilno in hvale vredno. Narodnjaški listi so že očitno rekli, da so porazi Turkov obenem porazi stare Avstrije, da se pričinja z zmago balkanskih narodov tudi za Avstrijo druga doba v zmyslu panslavističnih načel. Napolnili bi lahko celo knjigo, ako bi hoteli ponatisniti vse veleizdajalske izreke slovenskih „narodnih“ listov iz tega zadnjega časa. Zeaj seveda zavijajo ti listi, kér vidijo, da je vse drugače izpadlo, kakor so si to predstavili, da se Avstro-Ogrska ne da tako lahko v kozji rog spraviti in da so gotovi elementi medvedovo kožo preje prodajali, predno so medveda ustrelili. Hinavsko je to počenjanje slovenskih narodnjakov, hinavski so njih shodiči!

Najgnusnejšo vlogo pa igrajo v teh resnih časih slovenski klerikalci. Zdaj se zopet cedijo od samega „patriotizma.“ Vodja slovenskih klerikalcev dr. Ivan Šušteršič je zdaj celo v ljubljanskem „Slovencu“ objavil farizejski članek, v katerem odkriva nakrat svoje „avstrijsko srce in se zaletava proti srbskim zahtevam. Zakaj pa, vi klerikalni poštenjaki, niste takoj v začetku balkanskih dogodkov to avstrijsko stališče zavzemali? Zakaj šele zdaj, ko seljudstvo trumoma odvraca od vas, ko grozi nevarnost, da vas ne bode več solnce vladine milosti obsijalo, ko je cesar dr. Korošca pošteno oštel, dr. Šušteršiča pa niti nagovoril ni, ko se je na vrata vaše črne hiše z železno pestjo potrkalo? Kdo bi veroval na slovensko klerikalni „patriotizem“, ko je tako nezanesljiv?

Ko se je balkanska vojna pričela, je slovensko klerikalno časopisje najprve strogos Turki držalo. Šele pozneje je kar čez nos spreminilo svoje „prepričanje“ in se je pričelo potegovati za „vbogo krščansko rajo“, ki mori albanske ženske in se valja v krvi albanskih otrok.

„Patrioti“ so slovenski klerikalci, — pa kakšni! Evo par dokazov!

V seji delegacij z dne 7. novembra 1912 je voditelj štajerskih slovenskih klerikalcev dr. Korošec naravnost Avstriji grozil z „jugoslovansko iredento“, to se pravi: s protiaustrijskim, veleizdajalskim gibanjem med Slovenci in Hrvati.

Slovenski duhovnik in poslanec dr. Žitnik v Ljubljani objavil je v „Slovencu“ celo vrsto člankov, v katerih se je zavzemal strastnim navdušenjem za srbske zahteve. Celó srbofilsko glasilo „Dan“ je „Slovenca“ in klerikalce za njih srbsko podpiranje na vse pretege hvalilo.

Poglavar slovenskih klerikalcev dr. Šušteršič je v seji delegacij z dne 7. novembra m. dr. rekel: — „Srbije ne smemo ovirati, da dobi sadove za svojo slavno zmogovito vojno. Tudi potido Adrije Srbiji skozi Albanijo ne smemo zapirati. Srbija ne bomirna, dokler ne bo imela prostepoti do Adrije!“ — To je torej dovolj jasno! Tako bi imel pisati ali govoriti srbski agent, nikdar pa ne avstrijski politik, ki bi moral biti kot deželni glavar celo zaupnik krone!

Dne 11. novembra je isti dr. Šušteršič izjavil, da „ni mogoče uvideti, zakaj naj bi se dodelitve jadranskega pristanišča Srbiji protivili.“

Slovenski duhovnik dr. Janez Ev. Krek je dne 16. novembra izjavil, da imajo Srbi prav, ako hočejo proti želji Avstrije Albanijo razdeliti.

Slovensko klerikalni poslanec Evgen Jarc je v avstrijskem državnem zboru napadal avstrijsko diplomacijo in zahteval